

Міністерство внутрішніх справ України
MIA of Ukraine

Донецький юридичний інститут
Donetsk Law Institute

Консультативна місія Європейського
Союзу в Україні
European Union Advisory Mission
Ukraine

28 квітня 2021
28 April 2021

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ: «ДОНЕЦЬКИЙ
ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ МВС УКРАЇНИ:
ОСВІТНІ ТРАДИЦІЇ, ПЕРЕВІРЕНІ ЧАСОМ»
ДО 60-РІЧЧЯ ЗАСНУВАННЯ ЗАКЛАДУ
ОСВІТИ.**

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE: «DONETSK LAW
INSTITUTE OF MIA OF UKRAINE:
EDUCATIONAL TRADITIONS PROVED BY
TIME» ON 60TH ANNIVERSARY OF ITS
ESTABLISHMENT.**

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

**ДОНЕЦЬКИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
МВС УКРАЇНИ:
освітні традиції, перевірені часом**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
28 квітня 2021 року

Маріуполь – 2021

Рекомендовано до друку

*Вченою радою Донецького юридичного інституту МВС України
(протокол № 10 від 31 березня 2021 року)*

НАУКОВИЙ РЕДАКТОР

Сергій ВІТВИЦЬКИЙ – ректор Донецького юридичного інституту МВС України, доктор юридичних наук, професор

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

голова редакційної колегії

Егор НАЗИМКО – перший проректор Донецького юридичного інституту МВС України, доктор юридичних наук, старший науковий співробітник

заступники голови редакційної колегії:

Ольга МЕРДОВА – завідувачка кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету №2 Донецького юридичного інституту МВС України, кандидатка юридичних наук, доцентка

Андрій ЧЕРВІНЧУК – т.в.о. начальника відділу організації наукової роботи Донецького юридичного інституту МВС України, кандидат юридичних наук

члени редакційної колегії:

Анастасія ФІЛІПЕНКО – доцентка кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету №2 Донецького юридичного інституту МВС України, кандидатка юридичних наук, доцентка;

Юлія МИНИК – наукова співробітниця відділу організації наукової роботи Донецького юридичного інституту МВС України, кандидатка юридичних наук

Донецький юридичний інститут МВС України: освітні традиції, перевірені часом: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Маріуполь, 28 квітня 2021 року). Донецький юридичний інститут МВС України. К.: ТОВ «Компанія ВАЙТЕ», 2021. 442 с.

У збірнику представлено тези доповідей, які були оприлюднені під час роботи Міжнародної науково-практичної конференції «Донецький юридичний інститут МВС України: освітні традиції, перевірені часом», що відбувалася в Донецькому юридичному інституті МВС України (м. Маріуполь) 28 квітня 2021 року.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників закладів освіти й наукових установ, студентів, курсантів, аспірантів та докторантів юридичного напрямку, практичних працівників і широкий читацький загал.

Редакційна колегія не завжди поділяє думку учасників конференції.

У збірнику максимально точно збережено орфографію, пунктуацію та стилістику, які були запропоновані авторами матеріалів, поданих до публікації.

Відповідальність за достовірність та якість наданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники, рецензенти та структурні підрозділи закладів вищої освіти і наукових установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

© Донецький юридичний інститут

© МВС України, 2021

Матеріали видано за підтримки Консультативної місії ЄС в Україні. Матеріали надруковані методом прямого відтворення тексту, наданого авторами, які несуть відповідальність за його достовірність, зміст і стилістику, за правильне цитування джерел та посилання на них. У цій публікації висловлено виключно погляди авторів. Вони не обов'язково збігаються з офіційною позицією КМЕС в Україні.

Список використаної літератури

1. Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків під час проходження військової служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях : Закон України від 06.09.2018 № 2523-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2523-19> (дата звернення: 09.03.2021).
2. Гаркуша А.Г. Гендерний паритет: жінка в Національній поліції України. *Теорія та історія державного управління*. 2019. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2019_1_5 (дата звернення: 12.03.2021).
3. Пищуліна О. Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті Європейської стратегії України. Київ: «Заповіт», 2016. 244 с.

ЩОДО ПИТАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЯК СКЛАДОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЮРИСТА ТА ПРАВООХОРОНЦЯ

Ткачук Альона Сергіївна

*доцентка кафедри економіки, права та управління бізнесом
Одеського національного економічного університету,
кандидатка юридичних наук*

Сьогодні у юридичних вищих навчальних закладах серед студентів та викладачів актуальним є питання академічної доброчесності. Наукова робота завжди передбачає дослідження різних джерел інформації. Наукова стаття або дипломний проєкт не можуть містити виключно думки автора. Юристи, правоохоронці, науковці, викладачі, редактори, дослідники, одним словом – автори – в своїх працях посилаються на дослідження попередників. Під час таких посилань важливо неухильно дотримуватися авторських прав.

Цитування згідно Закону України «Про авторське право і суміжні права» не є порушенням прав автора [1]. Роблячи посилання, ми користуємося чужими думками, не порушуючи норми закону та моралі. Однак проблема плагіату у вищих навчальних закладах, зокрема тих, які готують правоохоронців, досі актуальна. Частково це пояснюється тим, що оформлення посилань згідно з усіма вимогами вищої школи є трудомістким, інколи незрозумілим та важким для сприйняття. До того ж вимоги до оформлення посилань часто змінюються. Це все ускладнює процес цитування особливо серед студентів та молодих викладачів, які звикли швидко обмінюватися інформацією. Вимоги до оформлення посилань на різні джерела – монографії, підручники, статті з різною кількістю авторів, тези, дисертації, автореферати тощо – не є однаковими, а занурення у всі

тонкощі та нюанси цитування та складання списку літератури вимагає концентрації та забирає час, який досліднику краще витратити на аналіз нової інформації.

Закордоном в розвинених країнах – в Америці, Канаді та країнах Європи – використовують під час цитування такі стилі: APA (American Psychological Association) та MLA (Modern Language Association). Стиль APA був створений в 1929 році Американською психологічною асоціацією з метою створення простих і зрозумілих правил оформлення наукових публікацій [2].

Правила оформлення посилань APA ґрунтуються на системі автор-рік, тобто у тексті вказується прізвище автора і дата створення джерела: (Rogalevič 2017). Посилання слід вказувати для кожного абзацу або речення, які не написані автором роботи або при формулюванні яких використовувалися чужі думки і ідеї. Для абзацу посилання додається після точки, для речення – в його кінці до точки або в середині, в залежності від формулювання тексту (Ainsaar, 2016), наприклад:

На думку вчених оцінювачів не цікавить якість вмісту – вони більше орієнтовані на показники (Uustalu, 2013). Uustalu (2013) пише, що на думку вчених .... У 2013 році Uustalu писав, що ...

Необхідно вказати номер сторінки, звідки взято цитату. Номер вказується після року і відділяється двокрапкою: Uustalu (2013: 15) пише, що «.....».

Якщо використовуються нумеровані посилання, тоді всередині тексту посилатися легше: У 2013 році Uustalu писав, що ... [8]. Або разом з номером сторінки: У 2013 році Uustalu писав, що ... [8,15].

Немає різниці звідки взято цитату – з паперового джерела або з інтернету – посилатися треба в будь-якому випадку. Якщо використовувалася веб-сторінка, тоді треба вказувати автора і рік (дату поновлення або перегляду). Якщо в джерелі автора не зазначено, тоді треба робити посилання на назву і рік. Джерело треба добре вивчити, автором можна вказати навіть організацію або власника веб-сторінки.

Офіційним джерелом стилю APA (Official Source for APA Style) є Публікація керівництва Американської психологічної асоціації. На сьогоднішній день актуальним є сьоме видання Публікації [2]. Мільйони примірників Публікації на різних мовах продаються в усьому світі. Це посібник, який допомагає письменникам, дослідникам, редакторам, студентам та викладачам, представникам освіти та бізнесу правильно оформити посилання. Посібник простий у використанні. Він містить вказівки щодо вибору за-

головків, таблиць, малюнків, мови, стилю викладу матеріалу, допомагає зробити наукову роботу більш елегантною.

Окрім APA, існує ще один популярний стиль цитування – MLA. Це стиль оформлення посилань, поширений в гуманітарних науках, особливо в області мови і літератури. Вбудовані текстові посилання в стилі MLA розташовуються в дужках вкінці цитати або речення, але зміст посилання може варіюватися і залежить від типу використовуваного джерела. Список використаних джерел оформлюється в алфавітному порядку (MLA In-Text Citations 2017). Текстова посилання в стилі MLA є більш гнучким, ніж APA, надаючи автору кілька варіантів посилання на джерело. Автор може сам вирішувати, що важливо вказати в дужках і що слід згадати в тексті.

Естонські науковці Veronika Rogalevič та Siret Lahemaа розробили цілу навчальну дисципліну «ABC of Referencing», або у перекладі «Основи створення посилань на джерела» [3]. Цільовою аудиторією своєї праці естонські науковці вважають викладачів, студентів та взагалі всіх зацікавлених користувачів. Мета цієї дисципліни – ознайомити цільову аудиторію з основними поняттями і метою створення посилань, з правилами і системами створення посилань; навчити оформляти текстові посилання і списки використаних джерел на основі найбільш популярних систем створення посилань; ознайомити з програмами управління посиланнями. За підсумками цього курсу студент розуміє важливість створення посилань, при створенні посилання використовує мінімум три компоненти (заголовок, автор, рік); знає і відрізняє системи посилань APA і MLA і вміє їх використовувати; вміє використовувати дві програми управління посиланнями для створення і редагування списків. Використання стилів APA та MLA під час наукових досліджень є дієвим механізмом запобігання та протидії плагіату, а також формуванню професійної етики викладачів та студентів закладів вищої освіти України.

На жаль, в Україні існує проблема дотримання принципів академічної доброчесності учасниками освітнього процесу, зокрема юристами та правоохоронцями. Плагіат зустрічається в роботах студентів юридичних факультетів та науковців. І хоча існує багато програм, за допомогою яких можна перевірити текст на плагіат, існує не менше способів як порушити авторське право і при цьому уникнути відповідальності.

Розглянемо зарубіжний досвід боротьби з цією проблемою. Америка та Канада в освітньому процесі використовують turnitin – інтернет-службу виявлення плагіату. Програмне забезпечення turnitin перевіряє потенційно неоригінальний контент, порівнюючи його з іншими документами, що знаходяться в базі даних, використовуючи певний алгоритм. При

цьому turnitin сканує власні бази даних, а також інші крупні академічні бази даних, з якими turnitin уклав ліцензійні угоди [4].

В Америці та Канаді студенти відправляють викладачу на перевірку не текстовий документ, а посилання на свою роботу, попередньо завантаживши її на сайт turnitin.com [5]. Програма перевіряє студентську роботу на відповідність академічній доброчесності та зберігає у своїй базі даних як довідниковий матеріал. Це виключає можливість використання студентом завдання, яке раніше виконав інший. В програмі також доступна функція рецензування.

Перед тим, як перейти до перевірки студентської роботи, викладач спочатку дивиться «звіт про оригінальність роботи», який генерує програма turnitin після того, як студент додає до її бази свій проєкт. Викладач також може сам завантажити студентську роботу до платформи turnitin з метою її перевірки на плагіат. Це суттєво економить час на перевірку студентського проєкту. Окрім студентських робіт, в turnitin знаходяться також комерційні захищені авторським правом сторінки з книг, газет та журналів.

Turnitin вважається одним з найдієвіших способів виявити плагіат та неоригінальний контент, попередити та відвернути неправомірні академічні дії, адже містить одну з найбільших у світі базу інтернет-публікацій, академічних праць та студентських робіт. Долучаючись до платформи turnitin та використовуючи її інструментарій під час навчального процесу, навчальний заклад підвищує свій рейтинг та захищає репутацію за допомогою передових технологій перевірки авторства. Це свідчить, що такий заклад піклується про академічну доброчесність [6, с. 89].

Turnitin спонукає студентів мислити критично та бути відповідальними за свою роботу, проявляти творчість. Закладає фундамент для формування оригінального мислення, написання авторських робіт та впровадження принципів академічної доброчесності.

Інтеграція освіти, науки, технологій та виробництва, використання зарубіжного досвіду у боротьбі із плагіатом – запорука ефективності навчального процесу та академічної доброчесності під час підготовки юриста та правоохоронця.

Список використаної літератури

1. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 року № 3792-XII. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 13. Ст. 64.

2. Publication Manual of the American Psychological Association, Seventh Edition (2020). URL: <https://apastyle.apa.org/products/publication-manual-7th-edition> (дата звернення: 28.03.2021)
3. ABC of Referencing. URL: <https://sisu.ut.ee/viitamiseabc/ru> (дата звернення: 28.03.2021)
4. Turnitin: Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Turnitin> (дата звернення: 28.03.2021.)
5. Turnitin [Веб-сайт]. URL: <https://www.turnitin.com/> (дата звернення: 28.03.2021.)
6. Ткачук А. С. Платформа turnitin як запорука академічної доброчесності. Забезпечення якості вищої освіти: проблеми та перспективи розвитку: матеріали III міжнародної науково-методичної конференції, м. Одеса, 27-28 лютого 2020 р., Одеса, 2020. С. 88–89. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/11492> (дата звернення: 28.03.2021)

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТРЕНІНГОВИХ МЕТОДІВ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ-ПРИКОРДОННИКІВ

Топольницька Галина Юріївна

*старша викладачка кафедри психології, педагогіки та
соціально-економічних дисциплін Національної академії
Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького,
кандидатка психологічних наук, доцентка*

Професійну підготовку майбутніх офіцерів-прикордонників необхідно здійснювати з позицій урахування специфіки екстремальної діяльності під час виконання оперативно-службових завдань на кордоні. Нетрадиційні, пошукові методи виявляються досить продуктивними при військово-професійному навчанні. Вони дають можливість курсантам не тільки творчо засвоювати базові знання, але й опанувати цими знаннями відразу в контексті своєї професії. Тренінгові методи наголошують на розвиток потенціалів навчання, виходять із самостійної цінності пошукової діяльності, ставлять викладача в позицію партнера по навчальному дослідженню, припускають особистісну участь всіх осіб, які приймають участь у навчальному процесі, високу індивідуально-професійну готовність викладача до гнучкої, тактовної взаємодії з курсантами.

Активне соціально-психологічне навчання можна розглядати як новий напрям у професійній підготовці майбутніх офіцерів-прикордонників, що забезпечує інтеграцію творчого потенціалу управлінського спілкуван-